

Bältesanvändningen för barn och ungdomar

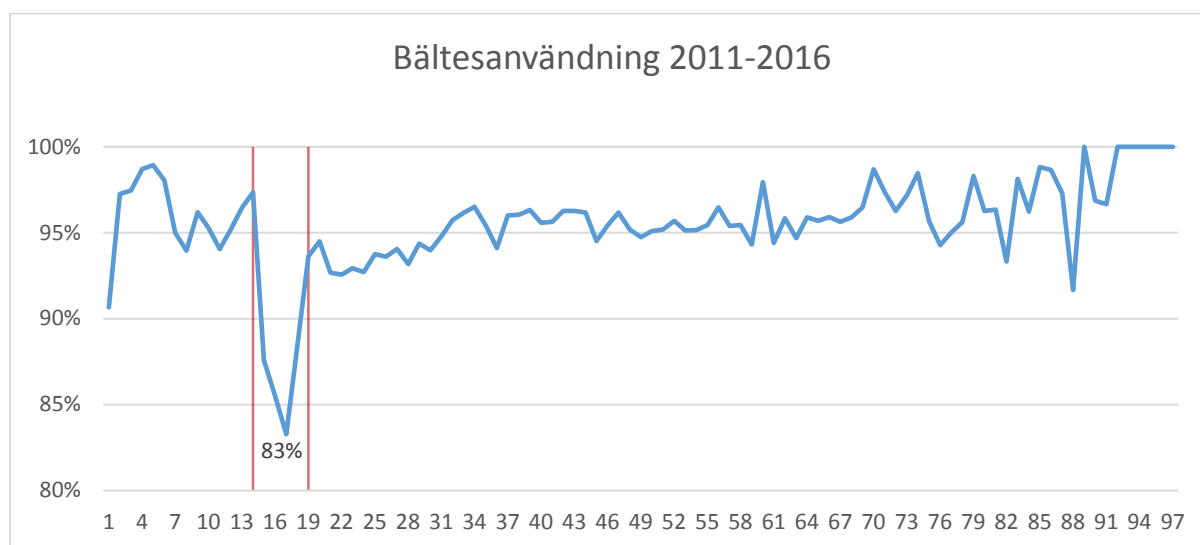
Syftet med studien var att kartlägga bältesanvändningen för barn och ungdomar i åldrarna 0-18 år samt att analysera bältespåminnarens effekt, speciellt för den specifika åldersgruppen.

Folksam har studerat 40 128 förare och passagerare som uppsökt sjukvård efter en fordonskrock mellan åren 2011 till 2016 som registrerats i den nationella databasen STRADA. Sammanlagt var det 33 893 bilkrocker som inkluderades. I de fall där föraren inte skadats fanns information om förarens ålder till varje specifik passagerare i 99 % av fallen.

Totalt inkluderar studien 4 018 barn och ungdomar i åldrarna 0-18 år.

Tabell 1. Bältesanvändningen för åren 2011-2016

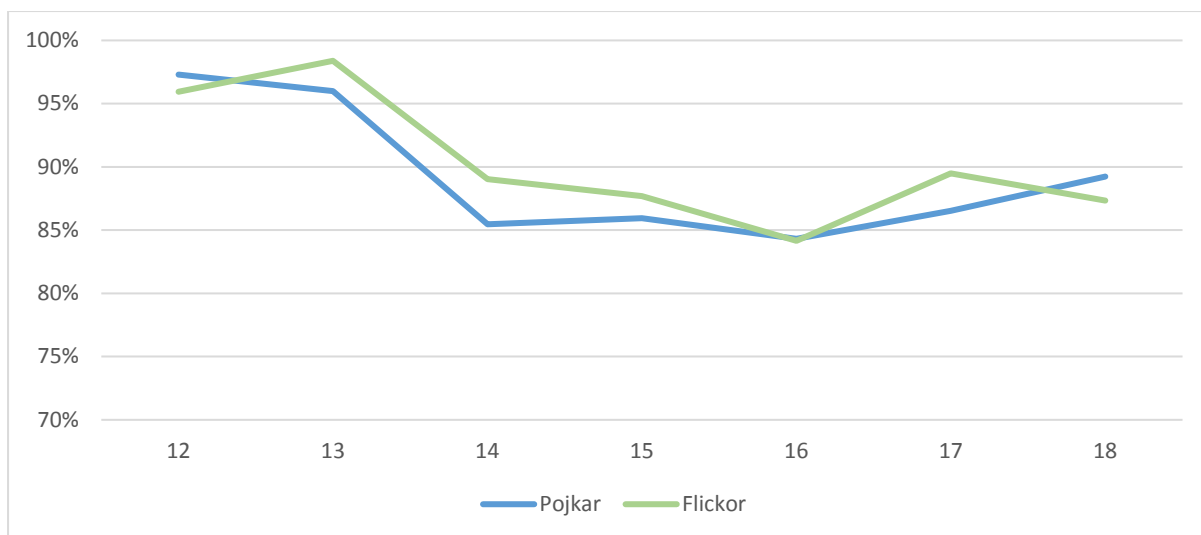
Översikt 2011-2016			
Bältade	Obältade	Okända	Totalt
34 682	1 961	3 485	40 128

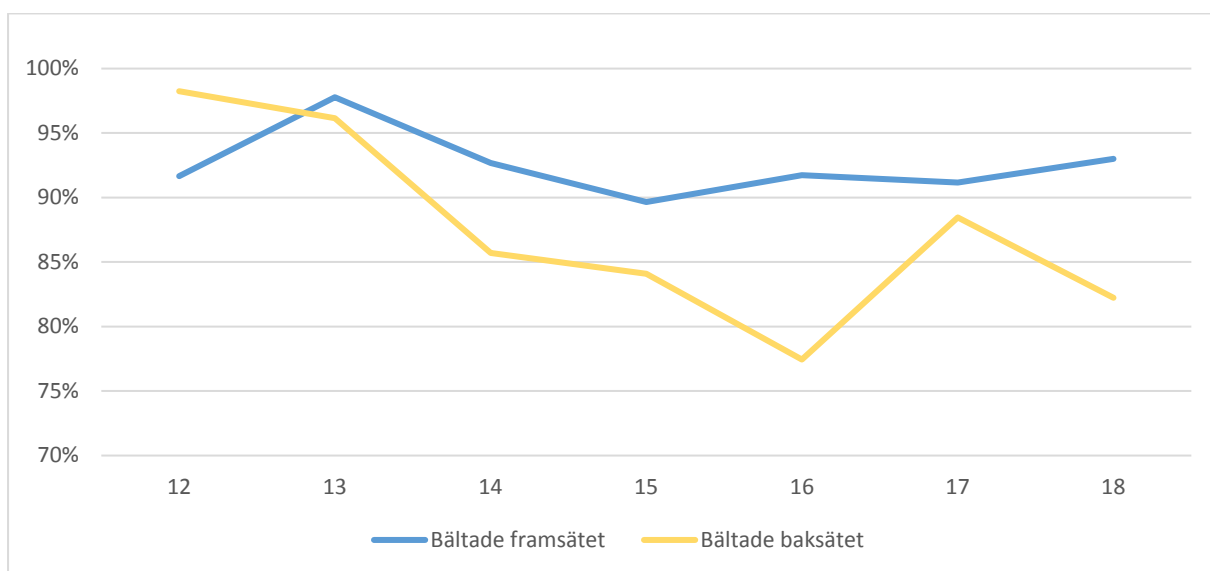
Figur 1. Bältesanvändning för åldrar 0-99 år inkluderande åren 2011-2016

Bältesanvändningen i Sverige ligger på i genomsnitt 98 % enligt Trafikverket men användningen är lägre vid olyckor. Den här studien visar att 96 % var bältade vid olyckan då man studerar alla åldrar, men där bältesanvändningen för 16 åringarna minskar rejält och endast är 83 %, figur 1.

Studien visar också att 12-18 åriga passagerares bältesanvändning ligger mycket lägre jämfört med andra åldersgrupper. Sämst användning har pojkar 15-16 år då en femtedel var obältade passagerare vid olyckan, figur 2.

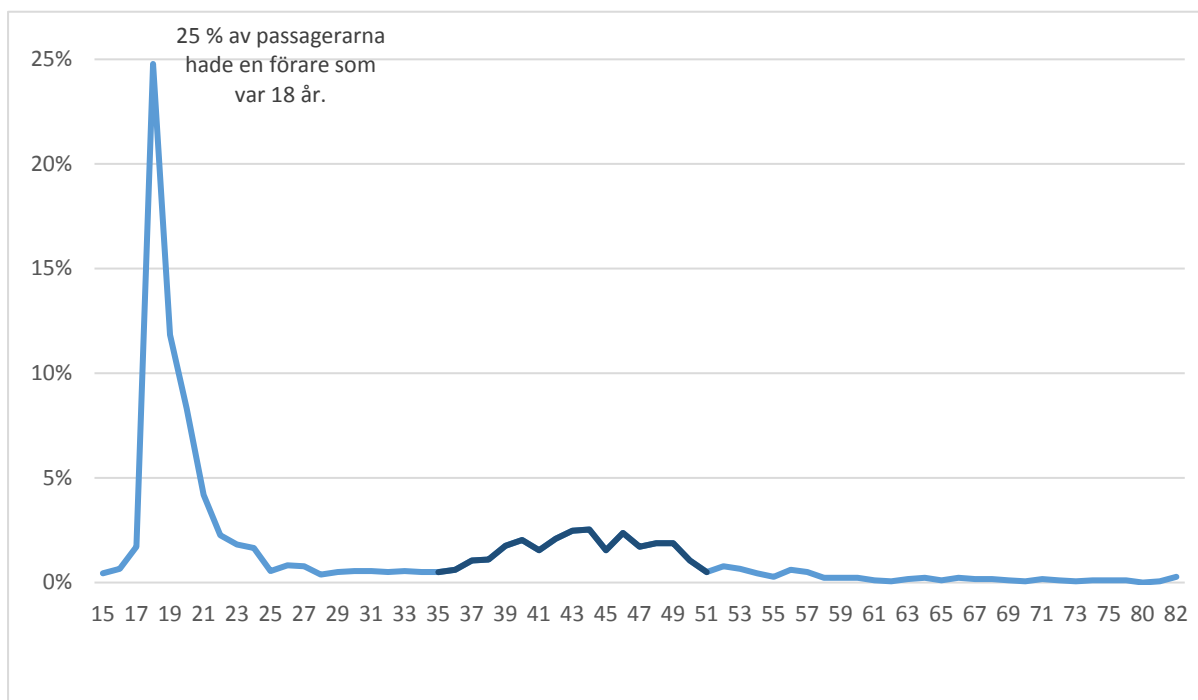

Figur 2. Bältesanvändning för passagerare i åldrarna 12-18 år, fördelat på pojkar och flickor, alla platser sammanslaget

Figur 3. Bältesanvändningen för åldrarna 12-18 år fördelat på fram- och baksätet

Det visas också en markant skillnad på bältesanvändningen beroende på passagerarplats, figur 3, där 16 åriga baksätesspassagerare har en bältesanvändning på endast 77 %.

Figur 4. Ålder på förarna till passagerare i åldrarna 12 till 18 år, där den mörkare delen är förare 35-50 år

För passagerare som var 12-18 år hade 25 % en förare som var 18 år, 12 % en förare som var 19 år och 8 % en förare som var 20 år. Detta motsvarar att passagerare 12-18 år hade en förare som var 18-20 år i 45 % av alla olyckor, figur 4.

Risken för en obältad passagerare ökar dramatiskt då föraren är 20 år eller yngre, där endast i genomsnitt 85 % av deras passagerare var bältade. Som jämförelse var bältesanvändningen för passagerarna 95 % om föraren var 35-50 år.

Tabell 2. Bältesanvändning för 12-18 åriga passagerare som hade en ung förare

Bältesanvändning för passagerare i åldrarna 12-18 år	
Förare 18 år	88 %
Förare 19 år	85 %
Förare 20 år	82 %

Studien visade också att bältesanvändningen för en 18-20 årig förare var 96 % vilket var samma andel som för förare i åldersgruppen 35-50 år.

Effekten av bältespåminnare

Vid analys av bältespåminnare studerades endast olyckor då årsmodellen för bilen var 1998 eller senare.

I tidigare studier har Folksam visat att en bältespåminnare ökar bältanvändningen från 90 till 98 % (Lie, Kullgren et al. 2007). I den här studien visas att den största effekten av påminnaren de senaste åren är för unga passagerare där användningen ökade från 91 till 97 % i framsätet.

Däremot är bältespåminnaren inte lika effektiv i baksätet där bältesanvändningen endast var 92 % för åldrarna 12-18 år trots att en påminnare har funnits.

Tabell 3. Antalet bältade och obältade fördelat på platsposition, påminnare och åldersintervall

	Utan påminnare		Med påminnare	
	Bältad	Obältad	Bältad	Obältad
Passagerare 12-18 år				
Framsätet	463 (91 %)	44 (9 %)	242 (97 %)	7 (3 %)
Baksätet	341 (87 %)	49 (13 %)	55 (92 %)	5 (8 %)
Passagerare över 25 år				
Framsätet	1 208 (96 %)	46 (4 %)	1 023 (98 %)	17 (2 %)
Baksätet	493 (91 %)	49 (9 %)	129 (92 %)	11 (8 %)

För passagerare i åldrarna 12-18 år som hade en förare 18-20 år var 100 % bältade i framsätet om en påminnare fanns och 92 % om påminnare inte fanns på passagerarens plats. I baksätet hade passagerarna bälte i 88 % av fallen även fast påminnare fanns tillgängligt (16 olyckor) och där bältesanvändningen var 81 % om påminnare inte fanns (156 olyckor).

Lie, A., A. Kullgren, et al. (2007). Intelligent seat belt reminders: Do they Change seat belt use in Europe. 20th International Conference on the Enhanced Safety Vehicles (ESV), Lyon, Frankrike.